

De Naamlijst van houtige gewassen is leidend in de internationale uniformiteit in naamgeving van bomen en struiken. De nieuwe editie is recent verschenen. Uniforme naamgeving zorgt voor een eenduidige communicatie tussen opdrachtgever, boomverzorger en kweker.

Auteur: Marco Hoffmann

Lastig, die naamsveranderingen, maar nodig...

Nieuwe naamlijst Houtige gewassen onmisbaar voor eenduidige communicatie over bomen

Het belangrijkste doel van de naamlijsten is om internationale uniformiteit te krijgen in de naamgeving van houtige gewassen. Het gebruik van één naam in de vorm van de wetenschappelijke voorkeursnaam is daarvoor de basis. Als iedereen deze voorkeursnaam hanteert dan zorgt dit voor een betere communicatie.

De nieuwe naamlijst is flink uitgebreid. Dit heeft alles te maken met de internationalisering binnen de boomkwekerijsector. Via de Europese werkgroep plantennamen zijn er vanuit heel Europa plantenlijsten verzameld, waarvan na taxonomische controle de voorkeursnaam en eventuele synoniemen en handelsnamen in de naamlijst is opgenomen.

De Naamlijst houtige gewassen en de Naamlijst van vaste planten, die gelijktijdig verscheen, bevatten nu samen bijna 65.000 plantennamen (voorkeursnamen, synoniemen en handelsaanduidingen) van bijna 35.000 houtige gewassen en 20.000 vaste planten. De naamlijsten zijn online te raadplegen via www.internationalplantnames.com. Er is op aanvraag een digitale versie beschikbaar. Deze wordt in de betere boombe-

heersystemen geïmplementeerd.

Naamswijzigingen soms nodig

Het is een hele uitdaging om deze naamlijsten een plaats te geven binnen het spanningsveld tussen wetenschap en praktijk. Enerzijds is het essentieel om internationale wetenschappelijke afspraken te volgen, anderzijds moet er de praktijk er goed mee kunnen werken. Eens in de vijf jaar wordt een nieuwe editie van de naamlijst uitgegeven. Hierin worden de namen van het nieuwe handelssortiment opgenomen en worden in ieder geval de hoogst noodzakelijke correcties aangebracht. Elke tien jaar worden de namen aangepast aan nieuwe en breed geaccepteerde taxonomische opvattingen. Dit laatste heeft in de editie van 2005 plaatsgevonden en is daarom niet gebeurd in deze 2010 editie. Wel zijn er ruim honderd kleine wijzigingen doorgevoerd als gevolg van spellingfouten of verwisseling van handelsnaam en cultivarnaam. Wijzigingen als gevolg van nieuwe taxonomische inzichten zijn in de volgende editie van 2015 weer mogelijk. Zie het kader voor enkele wijzigingen.

Kwekers- en merkenrechtelijke bescherming

Steeds meer cultivars worden kwekersrechtelijk beschermd en steeds meer handelsnamen worden merkenrechtelijk beschermd. In de naamlijsten wordt ook informatie gegeven over kwekersrechtelijke en merkenrechtelijke bescherming in Europa. De aanduidingen van kwekersrechtelijke en merkenrechtelijke bescherming zoals vermeld in deze lijst, zijn gegeven op grond van actieve aanmelding en informatieverstrekking door de eigenaren zelf. Deze informatie biedt geen garantie voor de juistheid en zal zeker niet volledig zijn en moet te allen tijde gecontroleerd te worden bij de officiële kwekersrecht- en merkenrechtbureaus! Op de internetsite www.internationalplantnames.com staan verwijzingen naar de websites van de officiële registratieautoriteiten.

Handelsnamen ook duidelijk weergegeven

Handelsnamen, inclusief merknamen, maken geen onderdeel uit van de wetenschappelijke naam van planten, maar kunnen om commerciële redenen toegekend worden aan gewassen. Een cultivar kan soms meerdere handelsaanduidingen hebben en één handelsaanduiding kan gegeven worden aan meerdere cultivars. Bij het gebruik

van merknamen en handelsaanduidingen moet dus altijd ook de naam worden toegevoegd van de cultivar waarom het gaat.

In de naamlijst staan niet alleen de handelsnamen in een groter lettertype genoemd, maar ook eventuele cultivargroepen staan nu behalve achter de cultivarnaam ook achter de handelsnaam vermeld. Een cultivar staat dus altijd in de lijst vermeld onder de officiële cultivarnaam (voorkeursnaam). Indien er van die cultivar handelsnamen zijn, worden deze zowel in de lijst achter de cultivarnaam vermeld maar ook in de alfabetische lijst zelf, met daarachter de cultivarnaam en eventueel cultivargroepen.

Een voorbeeld: voor de cultivar *Acer xfreemanii* 'Jeffersred' wordt in praktijk ook de handelsnaam Autumn Blaze gebruikt. In de alfabetische lijst staat de voorkeursnaam en tevens wetenschappelijke weergave vermeld: *Acer xfreemanii* 'Jeffersred' (Autumn Blaze) en daarnaast de weergave zoals die evt. voor commerciële doeleinden gebruikt kan worden: *Acer xfreemanii* Autumn Blaze (= 'Jeffersred')

Realisatie 2015 versie nieuwe uitdaging

Realisatie van de volgende editie in 2015 zal een flinke uitdaging worden. Hiervoor is een goede basis gelegd, vooral voor het internationale draagvlak. Nieuwe taxonomische inzichten moeten samen met het vak worden beoordeeld. Daarbij zijn internationaal denken en een goede en open communicatie met kwekers en andere gebruikers essentieel. Dit zal veel tijd en financiële middelen vragen. Op verzoek van beide Nederlandse sponsors van de naamlijst 2010 (Stichting Beurshal en Productschap Tuinbouw) wordt vooral gezocht naar nieuwe internationale sponsors.

Wat staat er in de naamlijst

De naamlijsten bestaan uit een opsomming van namen van houtige gewassen. De meeste namen zijn soort- en cultivarnamen en in iets mindere mate ondersoorten, variëteiten en forma's.

Daaraan zijn de volgende toevoegingen gegeven:

- Bij elke geslachtsnaam wordt ook de familienaam gegeven. Deze familienaam is ontleend aan de moderne opvattingen van APG III (2009)
- Namen van cultivargroepen en serienamen van cultivars worden vermeld in de rechterkolom.
- Als cultivars behoren tot een ondersoort (subsp.), variëteit (var.) of forma (f.), staat dit ook in de rechterkolom vermeld.
- Ongeldige namen staan aangeduid met een * (asterisk) achter de naam (bijvoorbeeld: *Taxus baccata* 'Columna Suecica' *)
- Zaadherkomsten staan aangegeven met (SO); dit staat voor Seed Origin (bijvoorbeeld; *Acer campestre* Uppsala (SO))

De nieuwe richtlijnen van de in 2010 uitgekomen 'International Code of Nomenclature for Cultivated Plants' is gevolgd.

Bestellen

De naamlijst van houtige gewassen kost € 55,- en de naamlijst van vaste planten kost €45,-. In Nederland zijn de lijsten onder andere direct verkrijgbaar aan de balie van PPO in Lisse en bij Fa. Esveld in Boskoop. Daarnaast zijn de lijsten te bestellen via de post. Er worden dan extra verpakking- en verzendkosten (€7,50 voor 1-4 boekjes) in rekening gebracht.

U kunt de boeken bestellen door overmaking van het totaalbedrag (lijst(en) & verzendkosten) op bankrekeningnr. 30.70.00.427 van de Rabobank Vallei en Rijn t.n.v. Stichting DLO PPO-PRI. Vermeld op uw betaalopdracht het PPO-nummer (076 voor houtige gewassen en 077 voor vasteplanten), het gewenste aantal exemplaren en uw volledige adres.

Voor meer info zie: www.internationalplantnames.com

Ir. M.H.A. (Marco) Hoffman is wetenschappelijk onderzoeker bij PPO Bomen in Lisse (onderdeel van Wageningen UR), telefoon 0252-462166, e-mail: marco.hoffman@wur.nl

OUDE NAAM	NIEUW NAAM
<i>Betula pendula</i> 'Royal Frost'	B. 'Penci-2' (Royal Frost)
<i>Cercis canadensis</i> 'Apalachia Red'	C. canadensis 'Appalachian Red'
<i>Cotoneaster salicifolius</i> 'Willeke'	C. salicifolius 'Darwil' (Willeke)
<i>Hydrangea arborescens</i> 'White Dome'	H. arborescens 'Dardom' (White Dome)
<i>Hydrangea paniculata</i> 'Dart's Little Dot'	H. paniculata 'Darlido' (Dart's Little Dot)
<i>Hydrangea paniculata</i> 'Pinky Winky'	H. paniculata 'DVPPinky' (Pinky Winky)
<i>Liriodendron tulipifera</i> 'Roodhaan'	L. tulipifera 'Roothaan'
<i>Mahonia aquifolium</i> 'Darhil'	M. aquifolium 'Darthil'
<i>Metasequoia glyptostroboides</i> 'Goldrush'	M. glyptostroboides 'Ogon' (Goldrush)
<i>Picea pungens</i> 'Christmas Blue'	P. pungens 'Blue Diamond'
<i>Sorbus fruticosa</i>	S. frutescens

De nieuwe naamlijsten zijn toonaangevend in de naamgeving.